

Olen, siis ajattelen

Nyt on hätä käsissä, sillä pääministeri Esko Aho on kutsunut joukon filosofeja pelastamaan Suomea lamasta. Tilanne on suunnilleen sama kuin epätoivoisissa sodissa, joissa kutsutaan aseisiin lapset ja naiset, kun miehet alkavat loppua.

Mutta kukapa tietää, vaikka viisautieteilijöissä sittenkin olisi pelastus. Tuskin viisastelu ainakaan syventää lamaa sen enempää kuin tähänastinen tyhmistely.

Yleensä filosofian ei tosin katsota tähtäävän mihinkään käytännön tuloksiin, mutta toisaalta Cicero totesi jo kauan sitten, että juuri filosofia opastaa meidät hyveen tielle ja vieroittaa paheista. Jos tämä tarkoittaa hallituksen vaihtamista, sille ei sitten mahda mitään.

Karl Marx puolestaan puhuu homo economicuksesta, taloudellisesta ihmisestä, mikä selvästi osoittaa että filosofialla ja taloudenpidolla on jotain tekemistä keskenään – ellei sitten joku neropatti keksi syyttää Marxia vääränoppisesta homokannanotosta.

Muutoinkin filosofit ovat tottuneet muotoilemaan asioiden syvimpiä olemuksia nasevasti. Tästä käy esimerkiksi vaikkapa Lessing, joka kiteytti ajatuksensa aivan kuin Esko Ahoa ajatellen: "Herra, pidä sinä totuus, mutta jätä sen etsiminen minulle."

Sokrates puolestaan opetti, että syvintä tietoa on tietämättömyytensä tietäminen, ja eikös juuri filosofien palkkaaminen osoita pääministerin olevan aivan syvimmän tiedon partaalla.

Platon lisäsi teoriaan television toteamalla kuuluisassa luolavertauksessaan, että veronmaksajat ovat kuin luolan seinään kytketyt vangit, jotka näkevät vain luolan takaseinälle heijastuvat varjot niiden langetessa siihen kun herrat kantavat pankkitukea luolan suun ohitse aamuhämärään.

Jos asiaa tarkastellaan Immanuel Kantin näkökulmasta, havaitaan että vastataanpa esitettyihin kysymyksiin niin tai näin, aina joudutaan ristiriitaan. Myös Russell totesi, että kysymykset eivät lakkaa olemasta kysymyksiä, vaikkei niitä osata ratkaista. Nuo viisaudethan ovat melkein kuin suoraan Iiro Viinosen tai Lauri Ihalaisen vuoropuhelusta, joten hyvin lähellä totuutta siinäkin ollaan.

Aika osuva kuvaus Suomen tilanteesta löytyy myös rationalistisesta suuntauksesta, jonka mukaan ajatustoiminnan loogisuus on alkuperäistä, eikä kokemuksesta peräisin. Juuri siltähän tämä näyttää: kokemuksista ei ole opittu mitään, vaan ajatustoiminta on vuodesta toiseen samalla alkukantaisella tasolla.

Absolutismi menee vieläkin pitemmälle toteamalla yhtä yksimielisesti kuin Suomen hallitus, että totuus on ehdoton, eikä sen pätevyys riipu mistään inhimillisestä, ei historiasta eikä sosiaalisista tarpeista. Tämähän käysellaisenaan budjetin talouspoliittiseksi katsaukseksi.

Summa summarum, kuten me filosofit sanomme, Pascalin toteamus budjettiraameista: "Äärettömien avaruuksien ikuinen hiljaisuus täyttää minut kauhulla".

